

DÜZEY C1&C2 Avrupa Konseyi'nin Ortak Avrupa Çerçevesi doğrultusundadır.
BÖLÜM 1 Okuma Anlama Becerisi

D Ö N E M
Kasım 2023

1. ETKİNLİK

Metni okuyun ve aşağıdaki soruları yanıtlayın.

Ara... Q @ YouTube Twitter Facebook

MAGAZİN MODA LIFE STYLE GÜZELLİK ALIŞVERİŞ KÜLTÜR-SANAT ASTROLOJİ RÖPORTAJ SİNEMA SAĞLIK TEKNOLOJİ DİZİ/TV

Çok yönlü bir sanatçı portresi: Yavuz Selim Senemoğlu

>> KÜLTÜR SANAT

Röportaj: Olcay Bağır

Türkiye'nin ilk "İzlenebilir Romanı"na imza atan Yavuz Selim Senemoğlu ile edebiyata, sinemaya ve genel olarak da hayata dair bir sohbet gerçekleştirdik.

Yavuz Selim Senemoğlu bir yazar. Aynı zamanda bir sinemacı, tiyatroya ve gazeteciliğe de bulaşmış "deli" bir adam. Girdiği her alanda da yeteneğini konuşturmuş biri. Yavuz Selim Senemoğlu'nun "şimdilik" üç kitabı var: *Karnaval*, *Zelzele* ve *Tutanak*.

On parmağında on marifet var... Tiyatroya nasıl bulaştın?

Küçük bir çocukken babamın beni Müjdat Gezen Sanat Merkezi'ne yazdırmasıyla bulaştım... Uzun bir eğitimin ardından ilk rolüm "*Küçük Prens*"i sahneleme vaktimin gelip çattığı gün, Müjdat Gezen ustamın gelip kostümümü düzeltmesi ve "Hadi bakalım göreyim seni!" dediği an hayatta ne yapmak istediğime karar vermiştim.

Yazarlığını ve yapımcılığını üstlendiğin ilk "İzlenebilir Roman" KARNAVAL'dan bahseder misin biraz da? Bir okur olarak benim için de çok değişik bir deneyimdi bu kitap. Öncelikle şunu cevapla ama; "İzlenebilir Roman" fikri nasıl çıktı, nedir bu?

"İzlenebilir Roman" kavramını tek kelimeyle açıklamam gerekirse, sanırım benim "doyumsuzluğum" diyebilirim. Yazmak yetmiyor çünkü. Asıl mesleğim ve tutkum sinema olduğu için, romanların hepsi de dediğim gibi aslında birer film olduğu için, son noktayı koyduğumda hikâyenin geçtiği mekânlardan tutun da, çalan müziklere, oynayacak oyunculara kadar her detay hazır vaziyette oluyor dosyalarımın içerisinde. Bu dosyaları insanlarla paylaşma arzusuyla yanıp tutuşuyorum. Bu hayali gerçekleştirebilmek için yapımcı yapımcı gezmek yerine ben ne yapabilirim diye düşünerek oluşturduğum "İzlenebilir Roman" konseptini. Kitap hazır olduğu an, yazar Yavuz'u bir kenara bırakıp, prodüktör Yavuz'u göreve getirdim.

Bütçeler hesaplandı, mekânlar bulundu, müzikler, açılar, kadrajlar ayarlandı ve daha önce yapılmayanı yapabilmek adına çıktık yola. *Karnaval* basıldığı sene dünyada bir örneği yoktu. Tek tük bazı dergi ve reklamda. Hepsisi o kadar. Türünün tek örneğiymiş diyebiliriz yani.

Yazarlığını ve sinemacılığını aynı potada eritmeye çalışıyorsun... Bir sohbetimizde bu romanların aslında aynı zamanda senaryo da olduğunu söylemiştin. Bunu açar mısın biraz?

Tüm romanlarım yazmış olduğum film senaryolarının kitaplaştırılmış hâlleri aslında. 2007'nin başından beri yazdığım senaryo ve projelerin ete kemiğe bürünmüş hâlleri onlar. Hepimizi derinden sarsan pandemi sürecinden bir sene evvel işi gücü bırakıp onları adam etmek üzere kendimi eve kapatmışım ben. O yüzden sanırım pandemiyi en rahat ve keyifli atlatan insanlardan biri oldum.

ALL

Kategoriler

Bizi Takip Edin

<https://www.all.com.tr/cok-yonlu-bir-sanatci-portresi-yavuz-selim-senemoğlu/> (Kısaltılmıştır.)

DİKKAT

- Yanıtlarınızı ilgili kitapçığın 1. sayfasına yazınız.
- Her soruya bir tek yanıt veriniz.
- Sınava girenler tüm etkinlikleri yapmaya çalışmalıdır.
- Sınav süresi: **120 dakika**.

1.1. Söyleşiyi okuduktan sonra en uygun seçeneği (A, B, C) işaretleyin.

- 1a. Yukarıdaki metinde sanatçının hangi yönü vurgulanmaktadır?
A. Birden fazla sanat dalıyla uğraşması.
B. Sinema ve tiyatroya odaklanması.
C. Eserlerini yazıp sergilemesi.
- 2a. Yavuz Selim Senemoğlu'nun tiyatro macerası nasıl başlamıştır?
A. Müjdat Gezen'in teşvikiyle.
B. Ünlü bir tiyatrocuya hayranlığı sonucunda.
C. Bir sanat kurumuna kaydolmasıyla.
- 3a. Senemoğlu "İzlenebilir Roman" fikrini nasıl oluşturmuştur?
A. Öykülerini aslında filme çekmek istediği için.
B. Sadece yazma süreciyle tatmin olmadığı için.
C. Sanat projelerine yapımcı bulamadığı için.
- 4a. Söyleşide *Karnaval* adlı romanın yazma ve basılma sürecinde aşağıdakilerden hangisi yer almamaktadır?
A. Yazarın yazma dışında kitapla ilgili yaptıkları.
B. Bu kitabı geleneksel bir kitaptan farklı kılan unsurlar.
C. Yazarın kitabın konusunu nasıl yakaladığı.
- 5a. Yavuz Selim Senemoğlu pandemi dönemini nasıl atlatmıştır?
A. Çok sıkıntılı ve sarsıcı günler geçirmiştir.
B. Eserlerini gözden geçirip tamamlamıştır.
C. Onun için kısır bir dönem olmuştur.
- 6a. "Projelerin ete kemiğe bürünmüş hâlleri..." cümlesindeki altı çizili ifade aşağıdakilerden hangisiyle yakın anlamdadır?
A. Gerçekliğe kavuşmak.
B. Hareketlilik kazanmak.
C. Uzun bir süreçten geçmek.
- 7a. "Bunu açar mısın biraz?" cümlesindeki altı çizili "açmak" eylemi aşağıdakilerden hangisi ile aynı anlamdadır?
A. Doğrulamak.
B. İzah etmek.
C. Özetlemek.

2. ETKİNLİK

2.1. Aşağıdaki alıntıları uygun seçeneklerle eşleştirin. Seçeneklerden biri kullanılmayacaktır.

8a.	Bilindiği üzere, Türk romanının ortaya çıkışı Tanzimat'tan sonra başlayan yenileşmeyle birlikte olmuştur. Osmanlı Devleti içinde başlayan Batılılaşma hareketleri bağlamında önce Batılı yazarlardan romanlar çevrilmiş, ardından da 1870'li yıllardan itibaren Türk yazarları ilk roman örneklerini vermeye başlamışlardır.	A.	"Yüz yüze Söyleşiler" köşesinden
9a.	İş hayatımda beni en çok zorlayan şey, mesai kavramı... Şunca yıldır çok farklı yayın kuruluşlarında çalıştım, ama hiçbirine gazeteciliğin mesaisi olmayan bir iş olduğunu anlatamadım.	B.	Bir gazetenin "Magazin" ekinden
10a.	Erkan Petekkaya, oyunculuk kariyeri boyunca başta tiyatro olmak üzere sinema ve televizyonda sayısız projelerde yer almış ekranların karizmatik oyuncusu. 1993 yılından beri kadrolu Devlet Tiyatroları oyuncusudur. 1994 yılında kamera şakalarıyla tanıştığı televizyon dünyasındaki kariyerine, 1998 yılında <i>Güzel Günler</i> dizisiyle devam etti.	C.	"Bilişim Dünyası" dergisinden
11a.	Ticaretin popülerliğinin her geçen gün arttığı bir dünyada, alışveriş platformlarına erişmek için en sık tercih edilen elektronik cihazlar da artık cebimizden ayrılmayan mobil cihazlar oldu. Masaüstü deneyimi noktasında kullanıcılara geniş imkânlar sunan platformlar, mobil uygulamalar ile ilgili de çeşitli gelişme ve servisler sağlamaktadır.	D.	"Siyasi Tarihimiz" kitabından
12a.	Burak Özçivit kimdir sorusu birçok kişi tarafından en çok merak edilen ve sorgulanan konular arasında gündemdeki yerini korumaya devam ediyor. Yakışıklı oyuncu Burak Özçivit oynadığı dizi ve filmlerle adından söz ettirmeye devam ediyor. Peki, başarılı yapımlarıyla insanların akıllarına kazınan Burak Özçivit kimdir?	E.	"Edebiyat Tarihi" kitabından
		F.	"Tanınmış Simalar" dergisinden

3. ve 4. ETKİNLİK

Metni dikkatlice okuyun.

Kitap > Edebiyat > Roman > Adı: Aylin

Adı: Aylin

(...) Nuri, yarım saatten beri gözlerini ayırmadan bulutlara bakıyordu. Bulutlar yeni atılmış hallaç pamuğu gibi öbek öbek, tümen tümen altından, üstünden, sağından, solundan geçiyorlardı. Ellerini uzatıp onlara dokunmak istiyordu ama, pencereyi açabileceği bir kulp yoktu. (...)

Sıcak bir yaz günüydü. Halimanım yatak odalarının bulunduğu katta kıyı köşe bir temizliğe girişti. Aşçıya, özel misafirlere ikram edilen Adana işi yemekler ısmarlandı. Nuri'ye temiz bir gömlek giymesi, kravat takması tembihlendi. Evde ne zamandır bir telaş ve koşuşturma vardı zaten. Nilüfer Hanım'ın Amerika'da yaşayan kız kardeşi, yeni evlendiği kocası ile ziyaretlerine geliyordu.

Kulakları delik Nuri, evde konuşulardan, yeni damadın Nilüfer Hanım tarafından hüsnü kabul görmeyeceğini çoktan öğrenmişti. Yeni damat Amerika'da yaşayan, İstanbullu bir psikologdu. (...) Kasım Bey'in tüm ikna kabiliyetini kullanmasına ve ricalarına rağmen, karısı **nuh diyor peygamber demiyordu**. (...) Evde kaç gündür süren gerginlik Nuri'ye de tesir etmişti. O da ötekiler gibi, konukları heyecan içinde bekliyordu. Tek anlayamadığı şey hanımının istemediği bir kişi için böylesine titiz bir hazırlığa **soyunmuş olmasıydı**.

Bunu Halimanım'a sorduğunda, "Ne aptalsın," demişti Halimanım, "bu hazırlıklar Aylin Hanım için yapılıyor, kocası için değil. Hanımefendi dünyada en çok kız kardeşini sever... Tabii Mustafa'dan sonra!" Kafası iyice karışmıştı Nuri'nin. Çok sevilen bir kardeş, hiç seilmeyen kocası, çok sevilen bir erkek evlat Mustafa, tartaklanan bir küçük kız Tayibe. Herkesin karşısında **el pençe divan durduğu**, korku ile karışık bir saygıyla tir tir titrediği Kasım Bey ve onun bile söz geçiremediği Nilüfer Hanım... İlginç bir aileydiler doğrusu.

Daha dün sabah çaylarını getirirken duymuştu Nuri. Kasım Bey yalvar yakar konuşmaktaydı karısıyla; "Rica ederim Nilüfer Hanım, olan olmuş artık. Size evinize kadar gelen misafire kötü davranmak yakışır mı hiç? Lütfen makul olunuz," diyordu. Nuri kararını verdi. Nilüfer Hanım biraz tuhaftı.

Hazırlıklar tamamlandı, bahçede çay masası kuruldu. Kasım Bey'in arabası hava meydanına gönderildi. Nuri bir gün önce yıkayıp ütülediği garson ceketini geçirdi sırtına, saçlarını limon kolonyasıyla ıslatıp taradı. Çay servisini tepsiye dizip bahçeye taşıdı. Kapının önüne dikilip beklemeye başladı. (...) Bir müddet sonra çay servisi başladığında, bahçeye çıkınca gördü, misafirleri. Kütüphanenin bahçeye açılan kapısından elinde çaydanlıkla geçerken birden kendini rüyada sandı. Bahçedeki hasır koltukta, ömründe bugüne kadar gördüğü en güzel kadın oturuyordu. Böyle bir kadını değil gerçek hayatta, Amerikan filmlerinde bile görmemişti. Eşikte ağzı açık kalakaldı.

(...) Nuri çay servisini tamamlayıp mutfağa döndüğünde ona tokat gibi çarpan güzellikten sersemlemiş gibiydi. (...) Eğer Tanrı birbirleri için yaratılmış çiftlerden sorumlu ise, bu kez gerçekten iyi iş becermişti. Aynen böyle düşünüyordu Nuri. Sarı saçları, uzun boyu, incecik biçimli bedeni ile Aylin Hanım nasıl göz kamaştırıcı bir güzellik sergiliyorsa, kocası da uzun boylu, geniş omuzları, muntazam yüz hatları ve kalın ses tonuyla karısının yanına yaklaşıyordu doğrusu.

3.1. Metni okuduktan sonra uygun cevabı (A, B, C) işaretleyin.

- 13a. Yukarıdaki alıntıda hangi konuya değinilmemiştir?
A. Türk konukseverliğine.
B. Türk aile ilişkilerine.
C. Türk törelerine.
- 14a. Yazara göre evdeki telaş ve heyecan nereden kaynaklanmaktadır?
Nilüfer Hanım'ın ...
A. ... Aylin Hanım'ın eşine iyi izlenim bırakmak istemesinden.
B. ... her şeyi kontrol etme gibi bir huyu olduğundan.
C. ... Aylin Hanım'a olan düşkünlüğü ve sevgisinden.
- 15a. Yazara göre Nilüfer Hanım, ...
A. ... kızı ve oğlu arasında fark gözeten bir annedir.
B. ... eşinin isteklerine karşı çıkmadan uyan bir eştir.
C. ... evinde misafir ağırlamaktan kaçınan bir ev hanımıdır.
- 16a. Nuri'ye göre Aylin Hanım ve eşi ...
A. ... herkes tarafından merak uyandıran bir çifttir.
B. ... fiziksel olarak birbirine çok uyan bir çifttir.
C. ... tüm aile fertleri tarafından sevilen bir çifttir.

3.2. Metni tekrar okuyun ve aşağıdaki altı çizili ifadelerle aynı anlamı taşıyan seçeneği (A, B, C) işaretleyin.

- 17a. "Kulakları delik Nuri ..." cümlesindeki altı çizili ifade, aşağıdaki cümlelerin hangisinde eş anlamda kullanılmıştır?
A. Bir daha hata yapmamak için sözünden çıkma, kulağın delik olsun!
B. Ayşe'nin kulakları delik değil, bu yüzden bu küpeleri takamaz.
C. Bizim bakkal kulağı delik bir adamdır, ne öğreneceksen ona sor.
- 18a. "... nuh diyor peygamber demiyordu." ifadesiyle Nilüfer Hanım hakkında ne anlatılmak istenmiştir?
A. Sabit fikirli olduğu.
B. Çok dindar olduğu.
C. Aşırı titiz olduğu.
- 19a. "... bir hazırlığa soyunmuş olmasıydı." cümlesindeki "soyunmak" eylemi aşağıdakilerden hangisiyle eş veya benzer anlamdadır?
A. Sonuçlandırmak.
B. Girişmek.
C. Vazgeçmek.
- 20a. "Herkesin karşısında el pençe divan durduğu ..." cümlesindeki altı çizili ifadeyle Kasım Bey hakkında ne anlatılmak istenmiştir?
A. Herkesi dinleyen ve öğütleyen bir insan olduğu.
B. Saygılı olmakla birlikte iradesiz bir kişi olduğu.
C. İlikelerinden ödün vermeyen bir adam olduğu.

4. Metni tekrar okuyun ve doğru seçeneği işaretleyin.		A.	B.	C.
		Doğru	Yanlış	Böyle bir bilgi verilmiyor
21a.	Nilüfer Hanım'ın kızı Tayibe çok azarlanan bir kızdır.			
22a.	Aylin Hanım'ın eşi Adana yemeklerine bayılır.			
23a.	Nilüfer Hanım geçinmesi zor bir kadındır.			
24a.	Aylin Hanım öğrenimini Amerika'da tamamlamıştır.			
25a.	Nuri evde olup bitenlere kayıtsız kalan bir çalışandır.			

5. ETKİNLİK

Metni dikkatlice okuyun.

Roman, modernleşme döneminde felsefe ve sanattan boş inançları kovmak ve bunların yerine akıl ve gerçeği geçirmek isteyen bir kültürel dönüşümün ürünüdür. Bu yüzden toplumların gelişimine, yani tarihe kopmaz biçimde bağlıdır. Aydınlanma çağı ile birlikte ortaya çıkan düşünce özgürlüğü ve hoşgörü fikri ile pozitif bilimlere ilgi arttı ve insan ruhunun gizleri çözülmeye başlandı. Sistemci felsefelerin yerini kültür, dil, toplumsal düzen gibi konulardaki yeni düşünceler, dinî önderlerin yerini felsefeci, aydın ve yazarlar aldı.

Roman okumak, günümüzün çağdaş iletişim araçlarının olmadığı bir dönemde, gelişen sanayiye bağlı kentsoylu sınıfın başlıca bilgilenme ve eğlenme aracıydı. Hem özgür, geniş düşünme ve hayal kurma olanağı sağlıyor, hem de okuyanı eğlendiriyordu. Bugün bizim için romanın önemi, aradan geçen iki yüz elli yıllık süreye rağmen eskimeden, gelişerek varlığını sürdürüyor olmasıdır.

Sürekli gelişme ve değişim göz önünde alındığında her şey romana konu olabilir. Neyi nasıl yazacağını öğrenmek temel edebiyat eserlerini, yazılı kültüre ve edebiyat tarihine mal olmuş büyük yazarlardan başlayarak, zevkle, kendini vererek, ilgiyle okumakla mümkündür. Eleştirel bir gözle ve derinlemesine kavramaya çalışarak neler yazılmış, hangi karakterler yaratılmış, neler yorumlanıp tartışılmış ve en önemlisi bütün bunlar nasıl kurgulanmış anlayıp bilmeden roman yazmaya kalkışmak, karanlıkta yol almaya benzer. Bunu yapmaya çalışanların çoğu da yazdıklarının yepyeni olduğu yanılgısına düşmekten kurtulamazlar. Bununla birlikte roman bir yaratıcılık ve keşifler sanatıdır. Uçları öyle zengindir ki yeniliklere, akla gelmeye, bilinmeye sonuna kadar açıktır. Yalnızca okumak değil, gördüğünü içselleştirmek, unutmaya ve yeniden canlandırma gibi bellek işlevlerini kullanabilmek ve yaratıcı güce sahip olmak farklı denemelere imkân verir.

İnci, Aral, *Yazma Büyüsü*, Kırmızı Kedi Yayınevi, İstanbul, 2011, s.46.

5.1. Metni okuduktan sonra uygun cevabı işaretleyin.

- 26a. Metne göre roman nasıl meydana gelmiştir?**
- A. Uzun felsefelerden sonra.
B. Mantiğa dayanan bir yaklaşım sonucunda.
C. Kör inançları tanımlama gereğinden.
- 27a. Metne göre eskiden roman okumak ...**
- A. ... sadece zaman öldürmekti.
B. ... hayal gücünü güçlendirmekti.
C. ... vakti değerlendirerek bilgi edinmekti.
- 28a. Metne göre yazma sanatını öğrenmek ...**
- A. ... usta yazarların eserlerini incelemekten geçmektedir.
B. ... ünlü yazarların eserlerini benimsemektir.
C. ... eline geçen her eseri hızlı okuyup eleştirmektedir.
- 29a. Metne göre aşağıdakilerden hangisi roman sanatının amacını oluşturmaz?**
- A. İçsel arayışlara odaklanmak.
B. Doğaüstü olayları tanımlamak.
C. Bilinmeyi keşfetmek.
- 30a. Metne göre romanlar ...**
- A. ... öncelikli olarak duygusal konular içermelidir.
B. ... ilerleme kaydeden her konuyu kapsayabilmelidir.
C. ... özellikle sosyal içerikli konulara odaklanmalıdır.

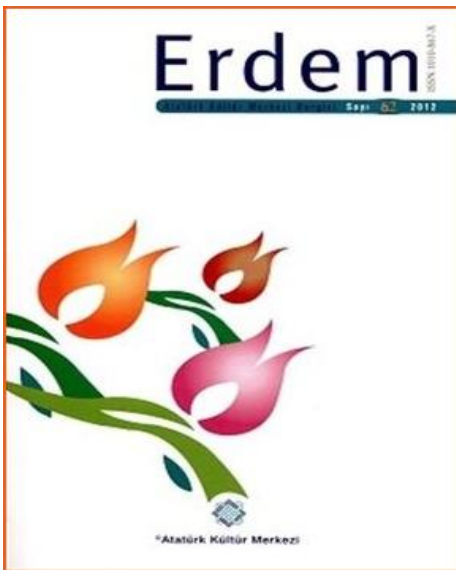
6. ETKİNLİK

Metindeki 31a-35a numaralı boşlukları aşağıdaki seçeneklerden en uygun olanıyla doldurun. Her seçenek yalnızca bir kere kullanılabilir. Seçeneklerden biri kullanılmayacaktır.

A.	yetiştigi
D.	tecrübesini

B.	çağdaşlaşma
E.	yetişmesiyle

C.	birikimle
F.	temsilcisi

Peyami Bey'in _____ (31a) yıllarda, okumuşlarımızın milli kültürümüzle ve halkımızla sorunları vardı. Kendi geleneksel kurumlarımızdan yetişen aydınların ise, Ahmet Cevdet Paşa son _____ (32a) idi ve gerisi gelmiyordu. _____ (33a) konusunda hepsi ittifak etmekle birlikte, bunu yaratıcı bir düzeyde gerçekleştirmekte zorluk çekiyorlardı. Yahya Kemal, bir bakıma kendi _____ (34a), izlenecek sağlıklı bir yol olarak Türk okumuşlarına teklif etti ve adına 'Mektepten memlekete' adını koydu. Buna göre, Avrupa'ya giden gençlerimiz, Avrupa'nın düşünce tarzı ve zevkini, ölçü ve değerlerini tam kavrayacak, sonra bu _____ (35a) memleketine dönerek kendi kültür ve tarihimizi değerlendirecekti. Kendisi bunu başarmış ve şiirimizi sanki de yeniden diriltmişti; medeniyetimizi bize yeniden sevdirmişti.

Nevzat, Köseoğlu, *Türk Düşünce Hayatında Peyami Bey*, Giriş. *Erdem Dergisi*, Sayı 62, 2012.

7. ETKİNLİK

7.1. Hızlı bir okumadan sonra doğru cevabı (A, B veya C) işaretleyin.

- 36a. Yazar, ...
 A. ... konuşkan ve şakacıdır.
 B. ... heyecan dolu ve meraklıdır.
 C. ... hassas ve içine kapanıktır.
- 37a. Yazar, ...
 A. ... eski zamanlara özlem duymaktadır.
 B. ... balıkçılık yapmaktan bezip usanmıştır.
 C. ... hayatından şikâyet etmektedir.
- 38a. Denizciler için "deniz" ...
 A. ... yaşamlarını tehdit eden bir tehlikedir.
 B. ... yaşama sebepleri ve geçim kaynaklarıdır.
 C. ... yaşamlarını karartan bir olgudur.

DENİZ VE BALIKÇI

Denizciler uğura ve uğursuzluğa çok inanır, çünkü o uçsuz bucaksız denizin onlara ne hazırladığı, hangi nimeti vereceği ya da vermeyeceği, hangi belalarla baş başa bırakacağı belli değildir. Denizciler suyun, yelin, bulutun, şimşegin, dalganın çok güçlü, insanınsa aşırı derecede aciz olduğunu bilerek yaşadıkları için doğaya karşı kent insanlarından daha saygılıdır. Ayrıca deniz denilince şehirliler gibi suyun yüzünü değil, altındaki heyecan verici, zaman zaman bereket bazen de tehlike getiren bambaşka bir dünyayı düşünürler.

Mitoloji bilmeyen, belki doğru dürüst okumayı bile sökemeyen en basit balıkçıda bile bir Poseidon duygusu bulunması bundandır. O koca deniz kimi zaman öfkelenir, kudurur, üç çatal zıpkınıyla, önüne geçilmez bir güçle saldırır; kimi zamansa uysal bir sevgili olur, insanın yüzünü okşayan hafif tatlı meltemlerle, intikam dolu günlerini hafifletir, adeta özür diler. Bereketin de kaynağıdır, belanın da. Herkesin gördüğü mavilik, denizin devasa bedenini saklayan tenidir; esen yelle başlayan kıpırtılar ise uykudan uyanışdır deryanın.

Mustafa ilk gençliğinde dalgıçlık yaptığı için deniz dibini iyi bilir. Kendilerine özgü bir ritimle ağır ağır dans eden bitkileri, suyun dışını bilmeyen ve herhalde suyun içinde yaşadıklarını da bilmeyen o tuhaf deniz dibi yaratıklarını iyi tanır. Onlar da Mustafa'yı tanımış gibi gelir; hatta bir kaya kovuşunu mekân tutmuş iki kocaman orfoz balığını -zıpkınla vurmaya kıyamadığı için- her dalışında selamlar, sanki onlar da selamını alır Mustafa'nın. Belki alıştıkları için, kaçmazlar bile bu balıkçıdan.

Mustafa o iki orfozdan daha iri olanın adının Osman olduğuna karar vermişti nedense. Gençliğinde kahveye arkadaşlarıyla pişpirik oynamaya gittiğinde onlara, birinin adı Osman, ötekinkini bilmiyorum diyerek herkesi güldürür, sonra da niye güldüklerine şaşır kalırdı. Kırk yılda bir ağzını açan içe dönük balıkçının şaka yapmadığını kimse anlayamıyordu. Zaten koruma altındaki balıklara kıyamıyordu o. Ciddi bir şey anlatıyordu. Kedilerin, köpeklerin adı vardı da zavallı balıkların niye olmasını? Oğlunu kaybettikten sonra ne denize daldı, ne kahveye gitti. Osman'la yanındaki orfoza ne olduğunu da bilmiyor artık.

Deniz ekmek kapısı, deniz hayat, deniz sevgili, deniz zalim, deniz suskun, deniz sevecen, deniz öfkeli. Bazen acıdan öldürür balıkçıyı, bazen de verdikçe verir. **Deniz her olta sallayana, her ağ atana teslim etmez kendini.** Her balığın mevsimini, yerini, geçiş noktalarını, oltasını, yemini, ağını, tutma tekniğini bileceksin tabii. Bazen sandalla gezdirdiği meraklı adam gibi acemi şanslı tutar ve karnından oltaya takılmış kocaman, kırmızı bir kirlangich balığı da düşer tekneye ama böyle bir şans çok ender gelir.

Bazı turistler tekneyle balığa çıkma heyecanını yaşamak ister, iyi de para öderler. Onların halinden tavrından niyetlerinin balık tutmak değil heyecan duymak olduğu hemen anlaşılır zaten. Ekmek parasına muhtaç değillerdir. Çoğu iyi insandır bunların ama bazıları çok **calcene** çıkar, manasız sorularıyla canını sıkırlar balıkçıların. Sanki bir ömür boyu edinilecek balıkçılık bilgilerinin bir gezide anlamak mümkünmüş gibi sorar da sorarlar. Oltalarına bir balık takılınca da heyecanlanıp ayağa fırlar, sandalı devirecek gibi sallamaya başlarlar. Mustafa onları gezdirip durur, kendi taşlarına, gizli balık kaynaklarına götürmez tabii. Artık şansa ne gelirse.

Son zamanlarda körfezi mahvetmeye başlayan balık çiftliklerinin yakınlarında çok balık olur. Ya ağdan kaçan balıklardır bunlar ya da yem aramak için gelen büyük balıklar. Bazıları da yem arayayım derken ağlara dolanarak çıkamaz ve kendi yem olur. Mustafa acır bu balıklara, zamanında görürse, durum uygunsa dalıp kurtarır onları. Hele yunus ise. Yunusları kardeşi gibi sever Mustafa. Onların dostudur, arkadaşısıdır, konuşmadan anlaştıklarını düşünür. Bazen turist gezdirirken o güçlü yunus bedenlerinin sandalın yanında yöresinde lacivert lacivert atlayıp zıplamaları, oynaşmaları herkesi hayran bırakır. O zaman turistlerin verdiği bahşış artar işte, hele bir fotoğraf çektilerilerse.

Bir gün meraklı bir turistin, elindeki kitabı gösterip bunu okudun mu diye sorması acı acı güldürmüştü Mustafa'yı. "Kitap kim, biz kim bey, anca ekmeğimizi çıkarıyoruz işte." diye cevap verdi, kitaba acayip bir nesne gibi bakarak. Ama turist tekrar etti:

"Bu kitap da senin gibi bir balıkçıyı anlatıyor. Amerikalı bir yazarın romanı. Buralarda kılıç var mı, avlar mısınız?"

"Tabii" dedi Mustafa, "denizden ne çıkarsa, Allah ne kısmet ederse, nasip."

"Bak" dedi turist, "buradaki balıkçı senin gibi genç değil, yaşlı bir adam. Bir gün çok ama çok büyük bir kılıç balığı zokayı yutuyor, başlıyor kayığı çekmeye. Anla, o kadar büyük yani, günlerce gecelerce sürüklüyor, ihtiyar adamın elleri yara bere içinde kalıyor. Aç biilaç dayanıyor. En sonunda balık yoruluyor, adam koca balığı zıpkınla öldürüyor, kayığa alamayacağı için yanına bağlıyor iple, sonra dönüşe geçiyor ama dönerken ne oluyor dersin?"

Mustafa ters ters, "Bu adam iyi bir balıkçı değilmiş" diye söylendi, "Sevmedim onu."

Turist şaşırды ama "Dinle" dedi. "Esas heyecanlı yerine geldik, dönüşte köpek balıkları çıkıyor, başlıyorlar o koca balığı yemeğe..."

Mustafa "Bırak Bey bırak" diye araya girdi. "Adamı sevmedim işte, bana uymaz, iyi bir balıkçı değilmiş."

Sonunda Mustafa'nın inadını kıramayan turist, o balıkçıyı neden sevmediğini sormayı akıl edebildi. Mustafa dedi ki "Madem o kılıç o kadar harika bir balıkmış, madem günler geceler boyu can teslim etmemek için savaşmış, o balıkçı da oltayı kesiverip *hadi aslanım yaşamayı hak ettin, helal olsun sana bu denizler* demeliydi. Bazen koca bir balık yakalarsın beyim, tam sandala çekerken göz göze gelirsin mübarek hayvanla, sana öyle acıklı bakar ki kıyamazsın, denize salarsın gerisin geriye."

Çoğu balıkçı serdiği ağlar kopup da gidince onu çıkarmakla uğraşmaz, yenisini alır ama bu plastik ağlar dipteki kayalara sarılır, denizi, balığı mahveder. Bu yüzden Mustafa dalar, başkalarının bıraktığı dolanmış ağları bile çıkarır, diğer balıkçıların yüzüne de sitemle bakar. Mustafa bu plastik ağların olmadığı eski zamanı hatırlar, onu daha çok sever. Herkesin, ağını efendice çektiği, sonra kıyıda ayak başparmağını bir deliğe sokup iyice gererek tamir ettiği iç ağları ve onların deniz deniz kokuşunu unutamaz.

Mevsimine göre levrek gelir, mezgit gelir, lambukalar güçlü bedenleriyle olta tutan elini sarsar, mercanlar parıldar, balıkların kraliçesi barbunyalar ıslak pullarında oynaşan pembelikleriyle balıkçıyı her seferinde hayrete düşürür. *Kusura bakmayın kardeşler der onlara, tabiat kanunu böyle yazılmış, sizi avlıyorum ama siz de öteki balıkları avlıyorsunuz, dünyanın düzeni böyle.* Büyük balıkların canavar gibi açtıkları ağızlarıyla yüzlerce küçük balığı silip süpürdüğünü çok görmüştür Mustafa. Minikler canlarını kurtarmak için sürüler halinde kaçırsın ama başaramazlar bunu.

Öteki balıkçılar kıyıya dönerken sandalında Mustafa'nın kendi kendine konuştuğunu düşünürler. Oysa o balıklarıyla konuşmaktadır. Denizi gözleye gözleye onunla bir olmuştur sanki. Karada ne varsa denizde de aynı şeylerin yaşandığına inanır.

Son zamanlarda denizlerin değiştiğini fark ediyordu Mustafa. Ta dedeleri zamanından bildikleri balıkların yanı sıra adını duymadıkları, şeklini görmedikleri acayip acayip balıklar türemeye başlamıştı.

7.2. Metni dikkatlice tekrar okuyun ve doğru cevabı (A, B, C) işaretleyin.

- 39a. **Yazara göre balık çiftlikleri ...**
- A. ... yörenin eşsiz doğal güzelliklerine zarar vermektedir.
B. ... körfez sularının korunmasında rol oynamaktadır.
C. ... balık türlerinin çeşitliliğine katkı sağlamaktadır.
- 40a. **Denizcilerin, şehir insanlarına nazaran doğaya karşı daha duyarlı olmalarının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?**
- A. Hava koşullarını tanımaları.
B. Temiz bir doğada yaşamaları.
C. Tabiatın yüceliğini bilmeleri.
- 41a. **Turistlerin tekneyle balığa çıkmak istemelerinin sebebi aşağıdakilerden hangisidir?**
- A. Balıkçılık ve denize dalma hakkında bilgi edinmek.
B. Denizde avlanmanın verdiği coşkuyu hissetmek.
C. Kimsenin bilmediği, gizli balık kaynaklarına ulaşmak.
- 42a. **Mustafa, turistin anlattığı kitaptaki balıkçıdan neden hoşlanmamaktadır?**
- A. Gerekliğinde merhametli olmadığından.
B. Balıkçılık yapacak yaşta olmadığından.
C. Usta bir balıkçı olmadığından.
- 43a. **"...hatta bir kaya kovuğunu mekân tutmuş ..." cümlesindeki altı çizili ifade aşağıdakilerden hangisiyle eş veya yakın anlamda kullanılmamıştır?**
- A. Mahallenin gençleri, harabeye dönüşmüş eski çocuk parkını mekân tutmuşlardı.
B. Seyyar satıcıların o ıssız geçidi mekân tutmaları çevre sakinlerini rahatsız ediyordu.
C. Düğündeki davetli sayısı oldukça büyük bir mekân tutmalarını gerektiriyordu.
- 44a. **"Deniz her olta sallayana, her ağ atana teslim etmez kendini." cümlesiyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?**
- A. Oltayla balık avlamak ağ atmaktan daha elverişlidir.
B. Denizin nimetlerinden yararlanmak için onu iyi tanımak gerekir.
C. Balık avı yasağı döneminde denizde avlananlar gittikçe artmaktadır.
- 45a. **"...ama bazıları çok çalçene çıkar ..." cümlesindeki altı çizili sözcük aşağıdaki cümlelerin hangisiyle aynı anlamı taşımaktadır?**
- A. Sürekli boş konuşup durması herkesi bıktırmıştı artık.
B. Bu kadar alçak gönüllü olması hepimizi şaşırtıyordu.
C. Suskunluğu yüzünden sosyal ilişkilerde sorunlar yaşamaktaydı.

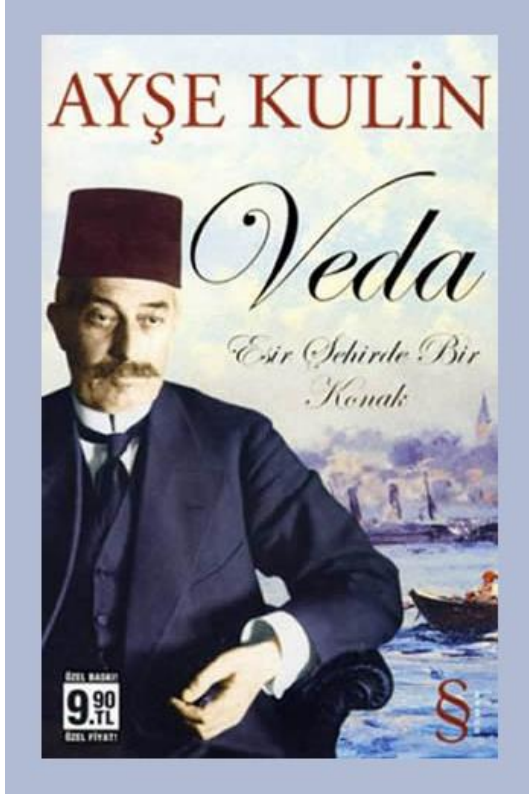
8. ETKİNLİK

46a-50a numaralı alıntılar okuduktan sonra altı çizili kelimelerin anlamını verilen seçeneklerle eşleştirin. Her seçenek yalnız bir kere kullanılacaktır. Seçeneklerden bir kullanılmayacaktır.

A.	Kesme işini yaptırmak
D.	Bir konu hakkında öneride bulunmak, haber vermek

B.	Boğuk, kısık
E.	Düşüncelerinden sıyrılmak

C.	Hafif ve kısa süreli uyumak
F.	Rahatlamak, sakinleşmek

Ahmet Reşat, eve girer girmez burnuna çarpan keskin lizol kokusundan yüksünerek yüzünü buruşturdu, kapının yakınındaki iskemleye çöküp ayakkabılarını çıkardı, fesini kavukluğa, redingotunu Hüsnü'nün kollarına bırakıp, çoraplarıyla selamlaşma girdi. Camın önündeki sedirde bir-iki saat kestirmek (46a) umuduyla, alını ellerinin üzerinde, yüzükoyun uzandı. Başını çatırcasına ağrıyordu.

Bütün bir gün ve gece boyunca konuşulanları, yaşananları unutarak, gevşemeye çalıştı. Mahir ona, böyle durumlarda, kafasını boşaltıp (47a), içine derin nefesler çekmesini salık vermişti (48a).

Derin bir nefes aldı, içinde bir süre tutup yavaşça verdi ... Bir daha ... Bir daha ... Gerçekten de iyi geldi arkadaşının tavsiyesi, gevşedi (49a), esnedi, uykuya kendini bırakmadan önce sırtüstü döndü, sedire uzanırken yere bıraktığı köşe yastığını alıp başının altına koydu, içi geçer gibi oldu. Tam dalmıştı ki, teyzesinin sigaradan catallaşmış (50a) sesiyle irkildi.

Ayşe, Kulin, *Veda*, Everest Yayınları, İstanbul, 2015, ss. 2-3.

2. Bölüm: KISA CEVAPLAR

1. ETKİNLİK

Metindeki boşlukları cümleyi tamamlayacak uygun kelimeyle doldurun. Kelimenin baş harfi verilmiştir. Boşluktaki tireler kelimenin harflerine eşittir.

MAGAZİN

Gündem Dizi Müzik Yazar Sinema Kitap Kültür/Sanat Yaşam Seyahat Moda Yemek Bize Yazın

Zeybek

Zeybekte hiç değişmeyen şey, zeybek oyununun o ağır ve erkekçe havasıdır. Öyle titrek hareketler, kırılıp dökülmeler, zeybeğin ruhuna a _____ (1b) kaçır.

Zeybek, öylesine uzun bir kültür birikiminin ve geleneğin sonucudur ki, sayısız usul ve erkânla belirlenmiş, başlı başına bir kültür s _____ (2b) yükselmiştir. Elbette her isteyen zeybek oynayabilir. Ama bir çağrı gelmeden, öyle kendi kendine oyuna kalkmak hiç de hoş karşılanmaz. Çok eskilere ait bir dinî motiften kalma olduğu sanılan önemli bir kural da, oyuna kalkan kişinin avuç içlerini toprağa sürmesi ve ardından iki eli birbirine dokundurmadan silkelemesidir.

Türk Folklor Derneği tarafından derlenen araştırma ve belgelerde, oyuna kalkan kişinin u _____ (3b) gereken kurallar, gelenekler, geniş biçimde anlatılmaktadır. Bu araştırmalarda farklı y _____ (4b) zeybeğin temel özelliklerini kaybetmeden ne ölçüde çeşitlilik gösterebileceğinin birçok örneğini buluyoruz.

Zeybeğin bir yanı, küçüklü büyüklü, acı tatlı insan maceralarından doğar büyür. Zamanlardan birinin anlata anlata b _____ (5b), efenin sıçrayışlar, diz çöküşler ve dönüşlerle yeniden hayat verdiği şeydir bu.

© 2018 magazin.com.tr

ATAMEDYA®

Magazin, Aralık 1989.

2. ETKİNLİK

Sütun B'deki kelimelerin tümünü doğru sırayla sütun A'daki boşluklara yerleştirin.

Yaz Tatili: Zamanın Katili

SÜTUN A		SÜTUN B	
6b.	Yaz tatili denen şeyi sevmediğimi birdenbire anladım. Bu tam ne zaman oldu bilmiyorum. Galiba istediğim gibi kullanabileceğim geniş zamana kavuşup da, _____, ansızın tatil mevsimi gelip çattığında.	düzen / çıkmışken / ona / verinceye / canım / bir / kadar	
7b.	Yıllarca kendimi kandırmışım meğer, aslında ben tatil yapmayı sevmezmişim. Bir yere, başka bir şehre hatta ülkeye gitmek ve gezmek düşüncesi de _____ üstümde, o ayrı ve derin bir konu.	korku / hatta / giderek / yorgunluk / yaratıyor/ bir / hissi	
8b.	Yaz tatili kavramına yüklenen ideolojik anlamı da sevmiyorum. _____, zavalılıca kısa bir bölümünün gösterişli bir biçimde pazarlandığı bir tüketim kalemine dönüştü.	hayatımızın / geçen / tatil / çalışmakla / zavalılı	
9b.	Turizm şirketleri ve tatil köylerinin afişlerinde giderek cisimleşen _____ bize diyorlar ki, "Asıl yaşamanız gereken zaman ve yer orası."	kavramının / içini / doldurarak / bir / tatil / ikide	
10b.	Ne zaman ki sonbahar geliyor, tatilciler ve yazlıkçılar evlerine dönüyorlar, şehrin de yüzünün _____ düşünüyorum.	kazandığını / gerçek / güldüğünü / karakterini / tekrar	

3. ETKİNLİK

Boşlukları metin türüne uygun kelimeyle doldurun. Kelimenin baş harfi verilmiştir. Boşluktaki tireler kelimenin harflerine eşittir.

11b.	“Arkeoloji” dergisinden: Neolitik dönemden bu yana doğadan geldiği hâliyle, çok fazla işlem geçirmeden rahatça kullanılabilen bir madde. En saf, en ilkel ve tahmin edildiği üzere aslında en güvenli, en sağlıklı m _____ biri: çamur. Yaklaşık 13. yüzyıldan bu yana yapılarda kullanılıyor.	
12b.	“Sanat” köşesinden: Sinemada ödül, her yönetmenin, her oyuncunun, her yapımcının ve filmlerin çekiminde görev alan diğer y _____ ya da teknik elemanların düşüdür. Öyle bir düş ki, onu kazanana ya ün, ya para, ya yeni iş olanakları ya da hepsini birden getirir. Oysa ödülün kutsal işlevi sanatsal bakımdan üstün olanı belirlemektir.	
13b.	“1001 Dizi” bloğundan: Yönetmenliğini Ahmet Katıksız'ın üstlendiği ve özgün senaryosunu Hakan Bonomo'nun kaleme aldığı <i>Aile</i> , varlıklı bir aile olan Soykanlar'ın başına geçen Aslan'ın, kendisiyle aynı yerden yaralı psikolog Devin'le tanışmasıyla aile içinde değişen dengeleri, gelişen olayları ve “aile” k _____ en tartışmalı yönlerini ele alıyor.	
14b.	“İş Ahlâkı” dergisinden: Sağlık hizmetleri sektöründe çalışanların zaman zaman hastalara yönelik gayri ahlâki davranışlar s _____ veya öyle olmasa bile bu davranışların hasta tarafından gayri ahlâki olarak algılanmasının temel nedeni nedir?	
15b.	Bir romanın arka kapağında: Yazar, ustaca kullandığı diliyle, akıcı, duyarlı yaklaşımıyla, günümüz insanını, birçoğumuzun paylaştığı ruh hâllerini hem somut hem soyut bir çerçevede, iç burkan yansımalarla sunuyor okuruna. Ancak bu öykülerde yine de bir umut, bir direniş yok değil. Okur, her şeye karşın bir çözüm ışığı, iyimser bir beklenti yakalayabiliyor. Nalan Barbarosoğlu, özgün a _____ genç öykücüler arasında öne çıkmayı hak ediyor.	

4. ETKİNLİK

Türkçede "burun" kelimesi başka kelimelerle kullanıldığında değişik anlamlara gelmektedir. Buna dayanarak aşağıdaki boşlukları cümlenin anlamına göre uygun bir şekilde doldurun.

16b.	Neyse ki bu trafik kazasından burnumuz bile _____ sağ salim çıktık.	
17b.	Hele onu bir elime geçireyim, görürsün burnundan _____!	
18b.	Kendi işlerime kimsenin burnunu _____ istemem!	
19b.	Bir iki arkadaşından başka kimseyi beğenmeyen burnu _____, gururlu bir kızdı.	
20b.	Beni hiç dinlemediniz! Her zaman burnunuzun _____ gittiniz, gördünüz mü neler olmuş!	

ΣΑΣ ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΥΜΕ ΟΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΜΕΤΑΦΕΡΕΤΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΕΝΤΥΠΟ 1
ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ